

Zuigermachines

➤ Verbrandingsmotoren

12u HOC

F. Daerden

12u HOC

M. Van Overmeire

➤ Pommen

12u HOC

P. Kool

➤ Labo's

5 Proeven

NN

Frank Daerden
frank.daerden@vub.ac.be

ZW102
(02 629)2863

Inwendige Verbrandingsmotoren

Motor

apparaat ter
omzetting van
energie naar
mechanische arbeid,
beweging en kracht

Verbranding

type omzetting:
energie die vrijkomt
uit *chemische reactie*
tussen O₂ en
brandstof

Inwendig
in *gesloten* ruimte
zonder
warmteoverdracht

hete lucht motor
stoommotor
gasturbine

Inwendige Verbrandingsmotoren

Basisprincipe: *repetitief een hoeveelheid zuurstof (afkomstig uit lucht) en brandstof op gecontroleerde wijze in een gesloten ruimte laten reageren en de daarbij opgebouwde druk gebruiken om in een variabel volume mechanische onderdelen aan te drijven, m.a.w bewegende delen*

Energie-omzetting:

Chemisch

Thermisch

Mechanisch

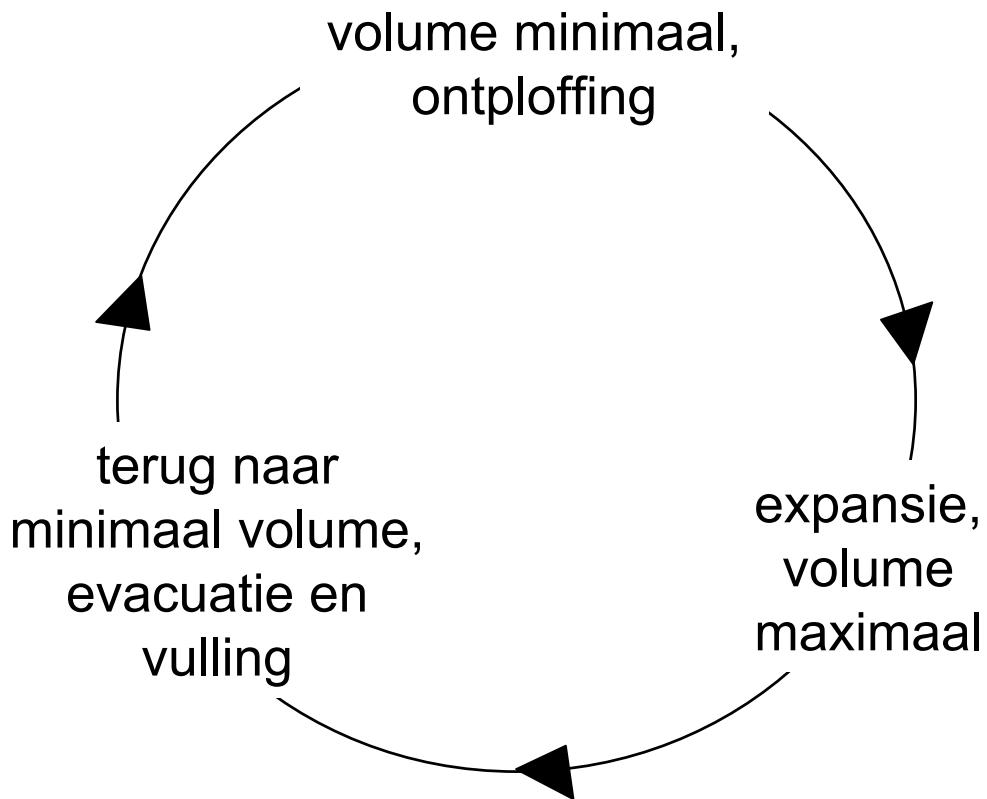
Inwendige Verbrandingsmotoren

Brandstof: koolwaterstoffen—petroleumderivaten
zeer hoge *energie-inhoud*
benzine: LVW 44 MJ/kg $\equiv$ 33MJ/l
(ter vgl. 33MJ = E_p van 10000kg
op 330m hoogte, E om 100 l
water van 20°C naar 100°C te
brengen)
overvloedig aanwezig
relatief eenvoudige productie
gemakkelijke en veilige opslag en
transport

Bewegende delen: kruk-drijfstangmechanisme
(99%)
Wankel
swash plate / schommel-
plaat

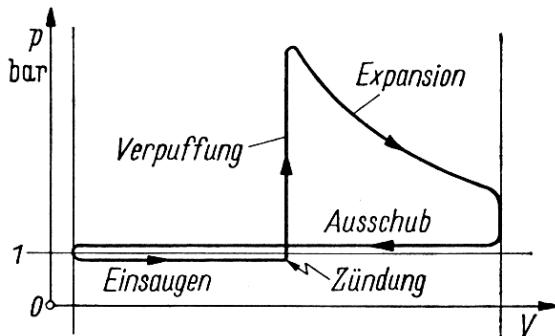
Inwendige Verbrandingsmotoren

Werking: *quasi kringproces*

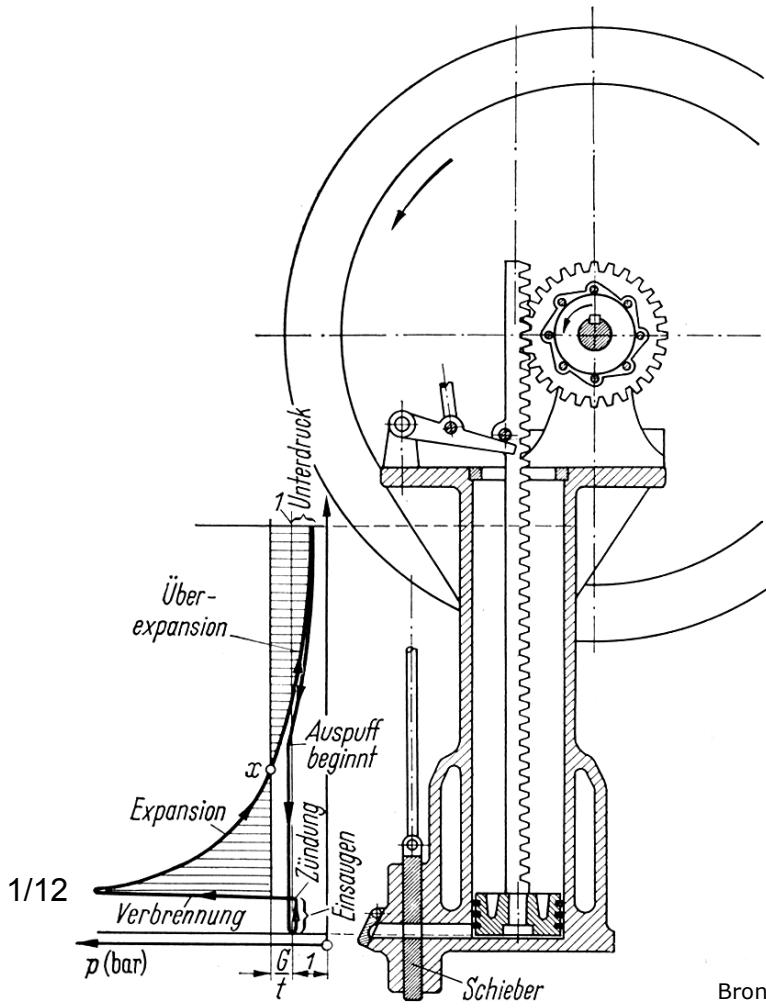
Eerste motoren: atmosferisch

Lenoir gasmotor (1860)

Otto/Langen gasmotor (1867)

Atmosferische motor
“Vliegende” cilinder

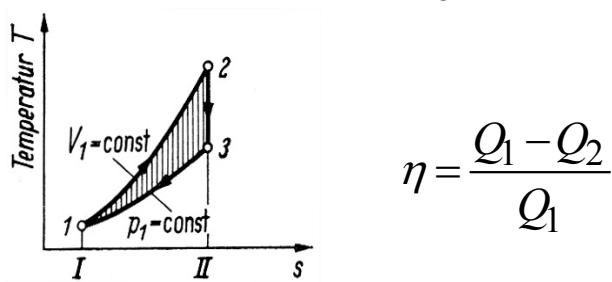
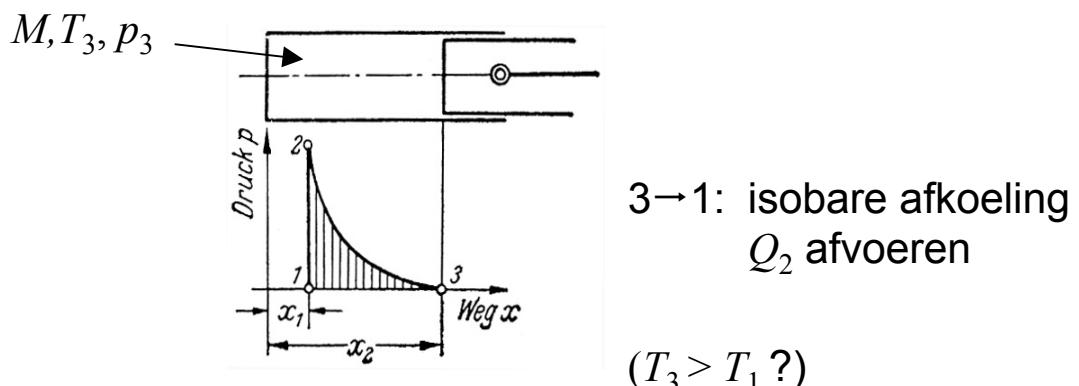
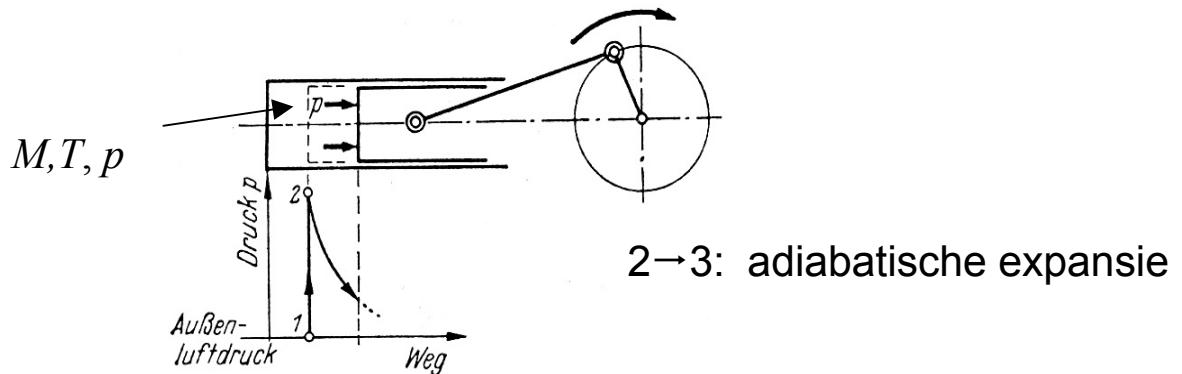
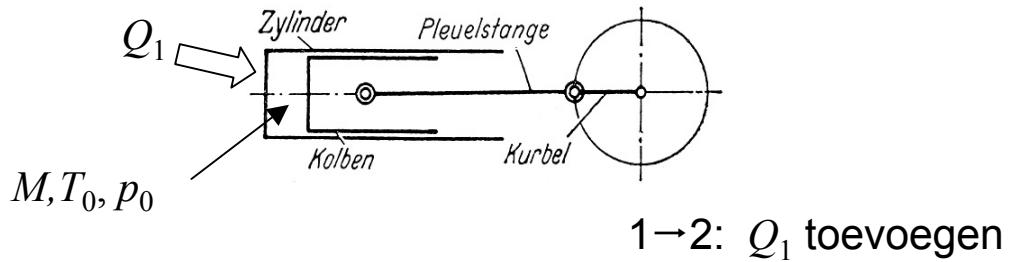
1/12

P (hp)	n (tpm)	cycli (cpm)	M (lbs)	H (ft)	Prijs (1876 DM)
1/4	110	40	900	7	960
1/2	95	36	1600	8.8	1380
1	90	32	2750	9.8	1890
2	90	30	4000	10.7	2460
3	90	28	4450	12.7	3000

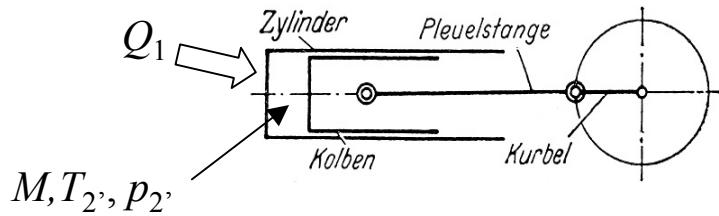
Bron: Internal Fire — The internal Combustion Engine, 1673-1900 ; Cummins, C. Lyle Jr. ; CB621.4 G CUMM 2000

Atmosferische motor

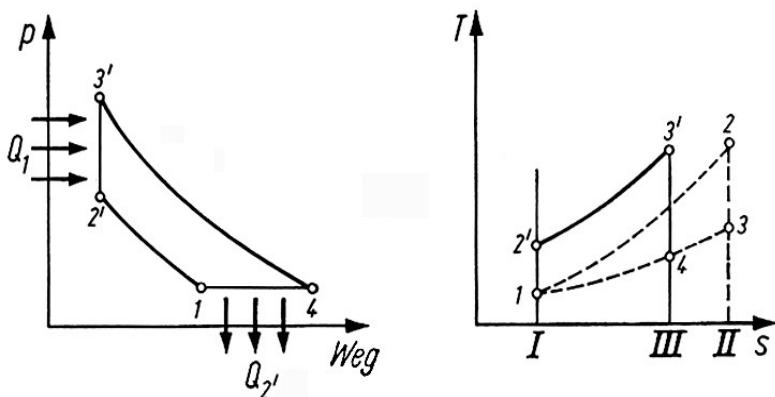
Vergelijkmachine: hete-luchtmachine

Compressieslag

$$T_2' > T_0, \quad p_2' > p_0$$

Q_1 gelijk voor beide processen

$\Rightarrow$ oppervlakte I12II = oppervlakte I2'3'III

$\Rightarrow s_3 > s_4$ en $Q_2 > Q_{2'}$

$$\eta' > \eta$$

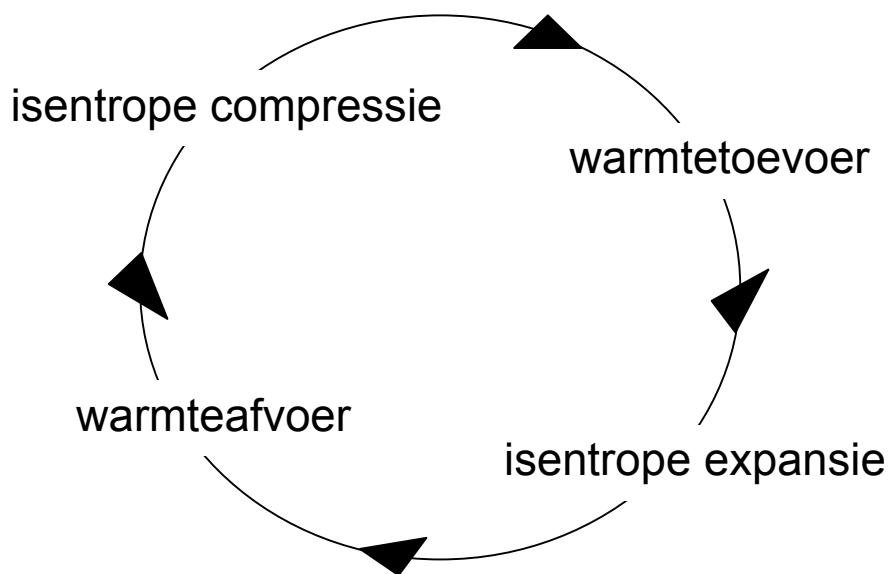
// \\

$$1 - \frac{Q_{2'}}{Q_1} \qquad \qquad 1 - \frac{Q_2}{Q_1}$$

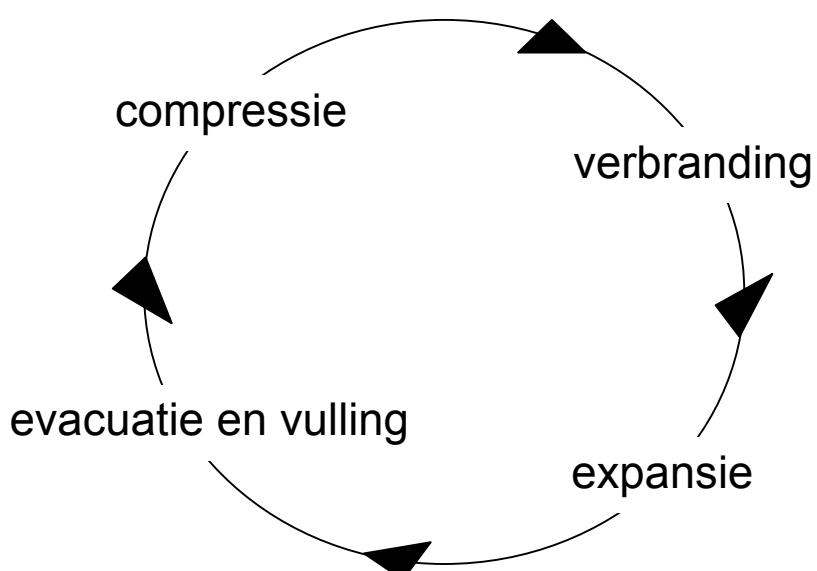
voorcompressie verhoogt rentabiliteit

Quasi kringproces

Theoretische machine:

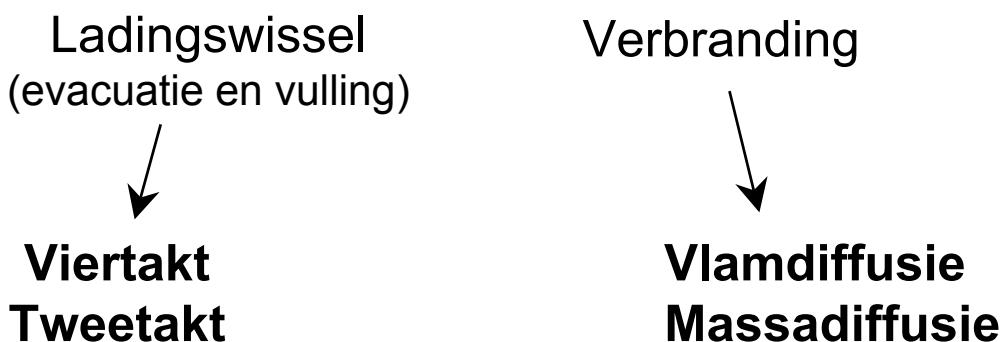
Werkelijke machine:

Geschiedenis van de VM

- ± 1600 Verbiest, tekeningen van voertuig met stoommachine
- 1680 Huyghens, kruit in een cilinder stoomwagen van Cugnot
- 1860 Lenoir, eerste VM, gasmotor (η 2 à 4%)
- 1861 Beau de Rochas, 4takt principe
- 1862 poging Otto 4takt poging (onafhankelijk)
- 1863 4takt Lenoir
- 1867 Otto en Langen gasmotor
- 1873 Reithmann 4takt poging (BdR)
- 1876 Otto/Langen (Deutz) 4takt gasmotor met voorcompressie, '78 wereldtentoonstelling Parijs**
- 1878-86 Daimler, Benz en Maybach, vloeibare fuel
- 1893 Rudolf Diesel, Carnot cyclus poging
- 1895/7 Dieselmotor (MAN, Krupp)
- 1903 Wright gebroers, VM in vliegtuig
- 1905 Buchi, uitlaatgasdrukvulling (turbo)
- 1910 Vulcanus met scheepsdiesel
- 1912 Ford T, massaproductie
- 1961 Wankelmotor

Types Verbrandingsmotoren

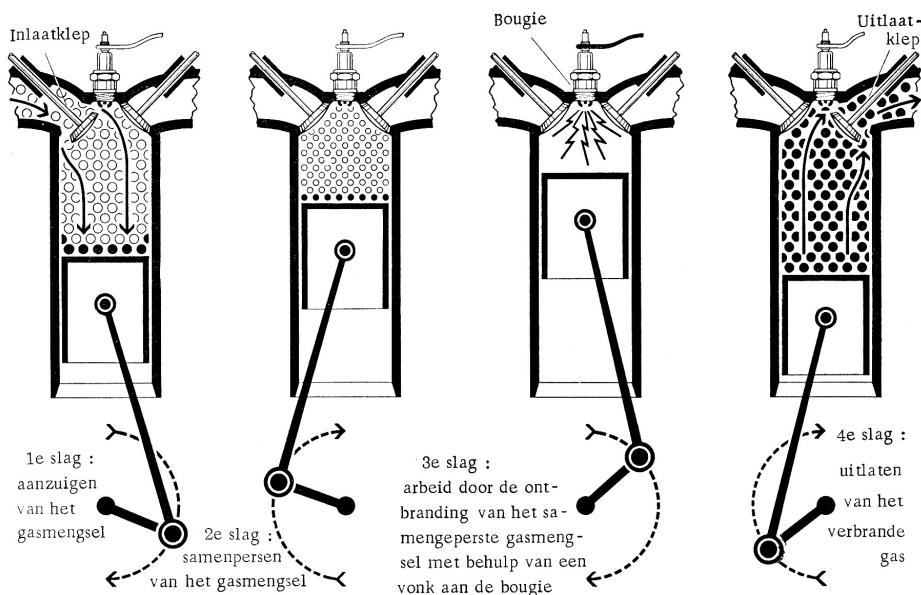
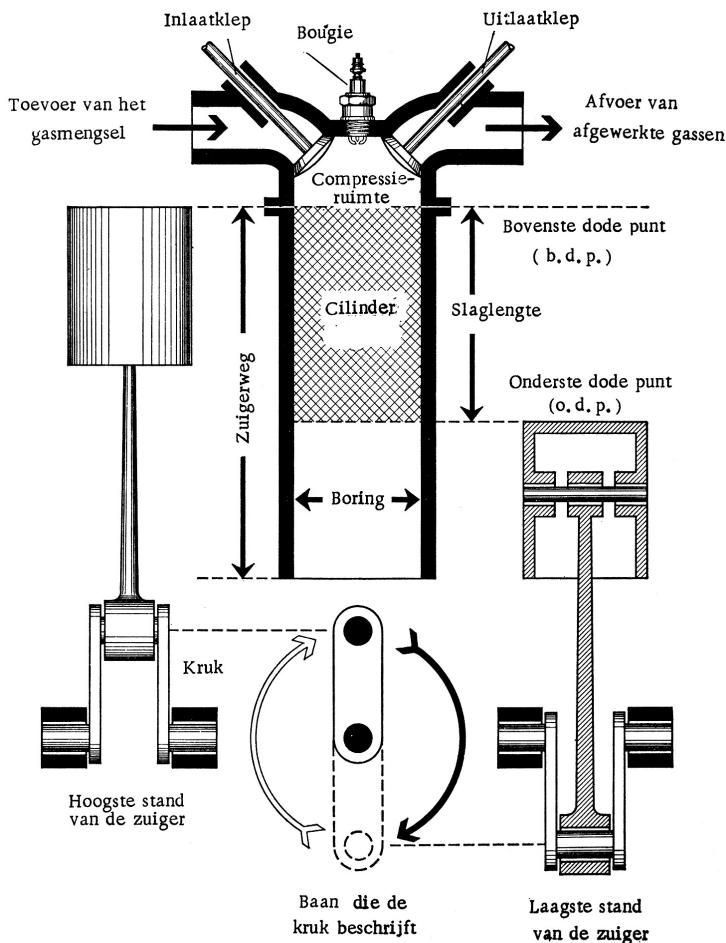
Viertakt: *vier slagen* per cyclus
evacuatie en vulling elk volledige slag

Tweetakt: *twee slagen* per cyclus
evacuatie en vulling gelijktijdig in ODP
(opm. Wankelmotor tweetakt of viertakt, zie later)

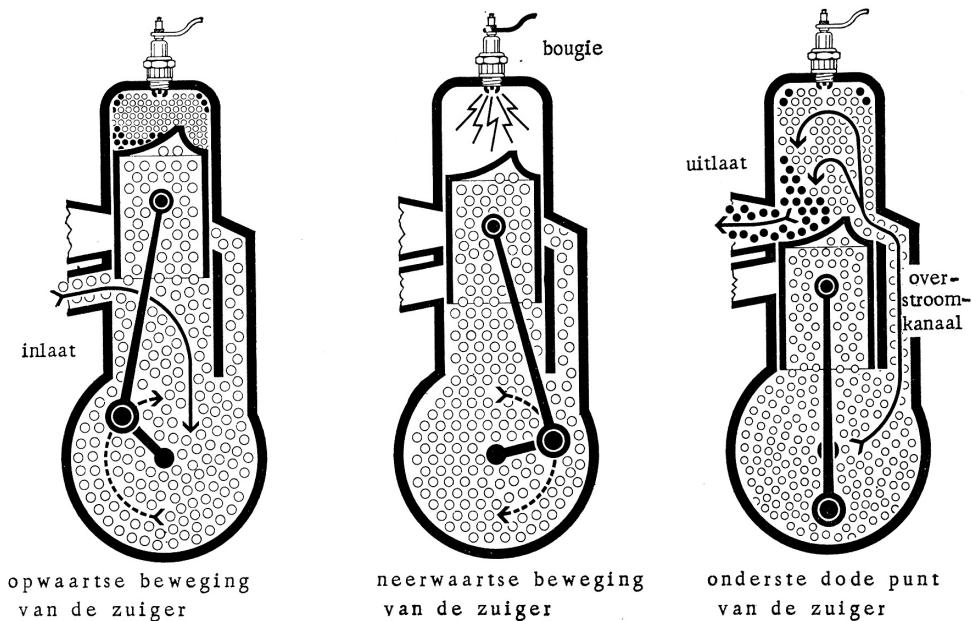
Vlamdiffusie: vlam wordt ingeleid door een vonk deflagratie, vlamfrontvoortplanting mengsel gevormd vóór ontsteking *benzinemotor*
vonkontstoken motor, Ottomotor

Massadiffusie: ontsteking gebeurt lokaal door menging compressiedruk en temperatuur hoog zelfontsteking mengsel gevormd vlak voor verbranding *dieselmotor*
drukontstoken motor

4Takt Ottomotor

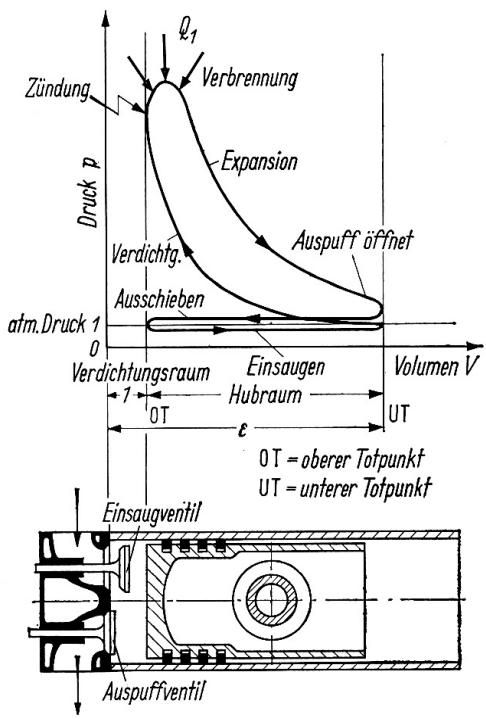

2Takt Ottomotor

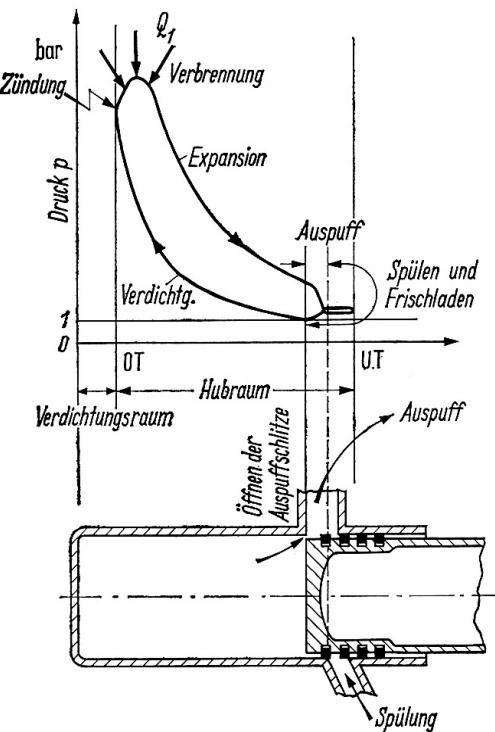

Druk-Volume Verloop

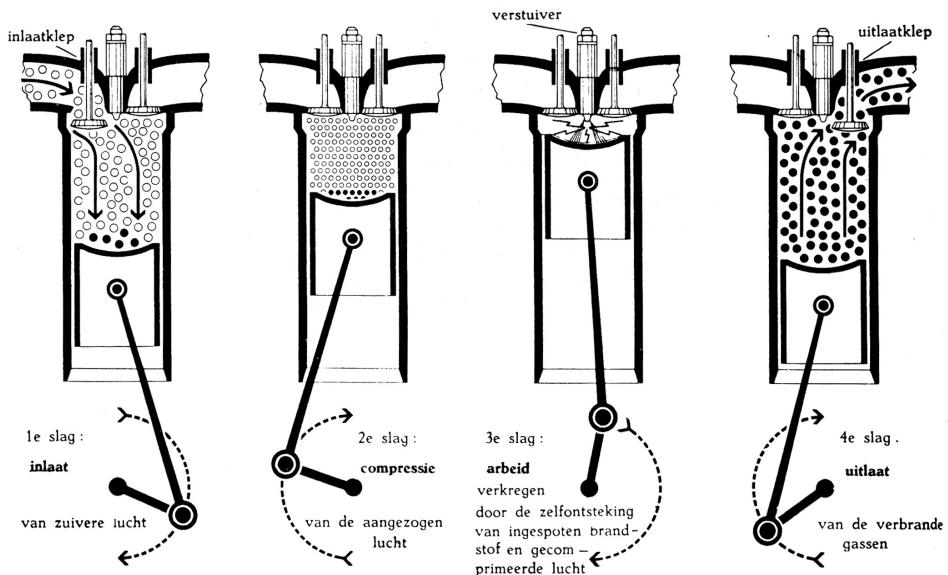
4 Takt

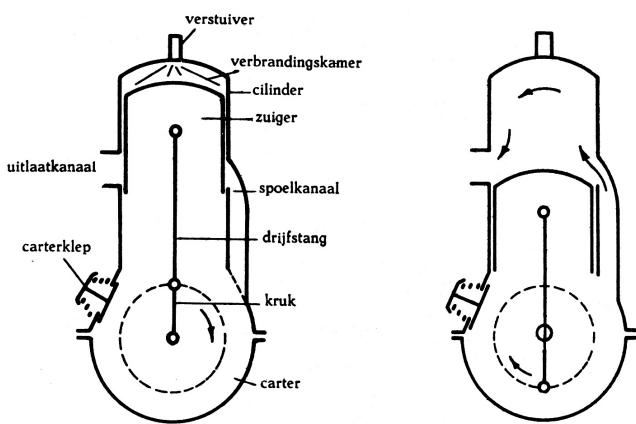
2 Takt

4Takt Dieselmotor

2Takt Dieselmotor

2Takt Motor

PRO

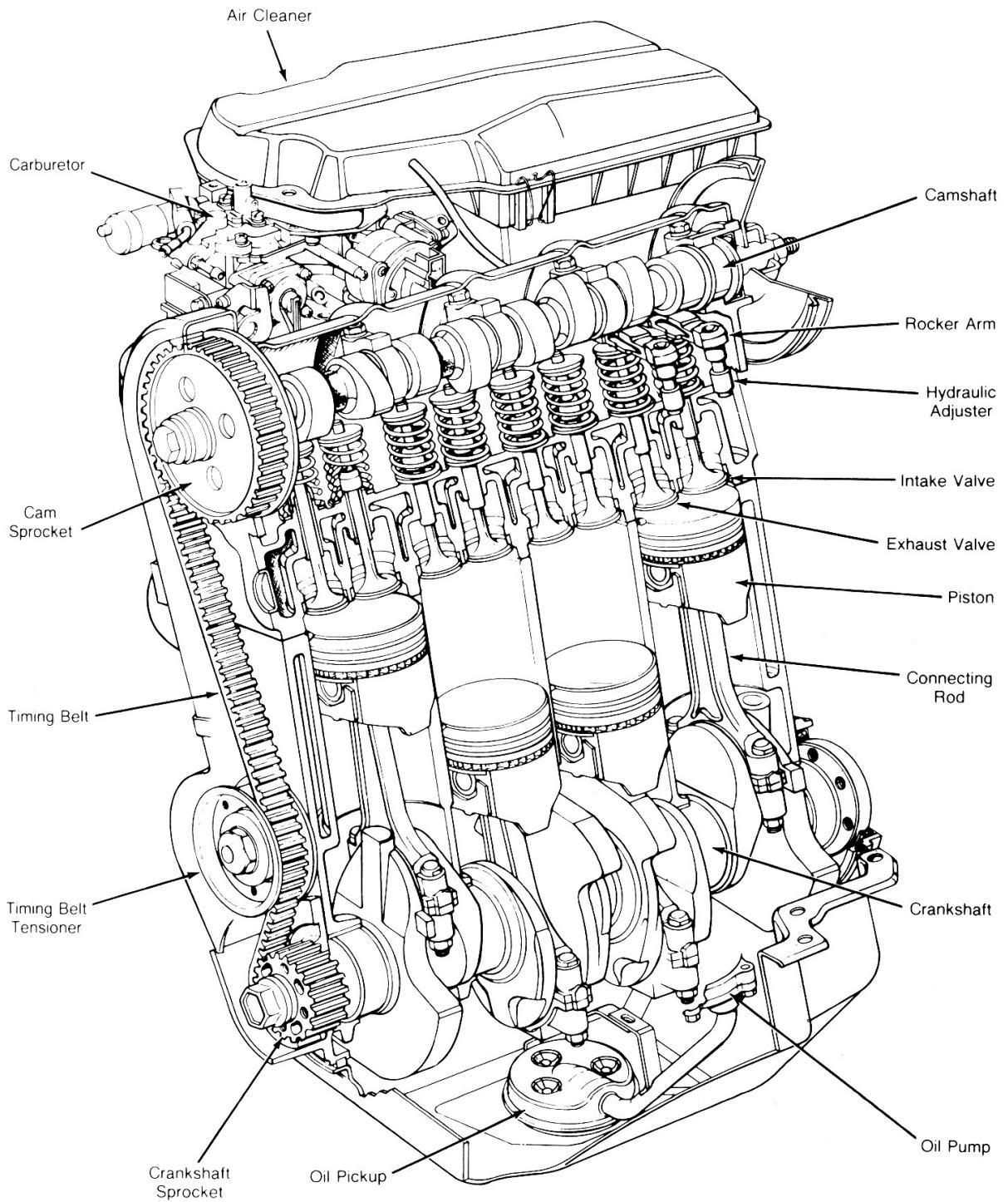
eenvoudige constructie
groot specifiek vermogen
regelmatig draaimoment

CONTRA

hoger brandstofverbruik
moeilijkere warmteafvoer
mengsmering (1/20 à 1/40)

Opbouw verbrandingsmotor

Heen- en weergaande

Krukas—Zuigers —Vliegwiel

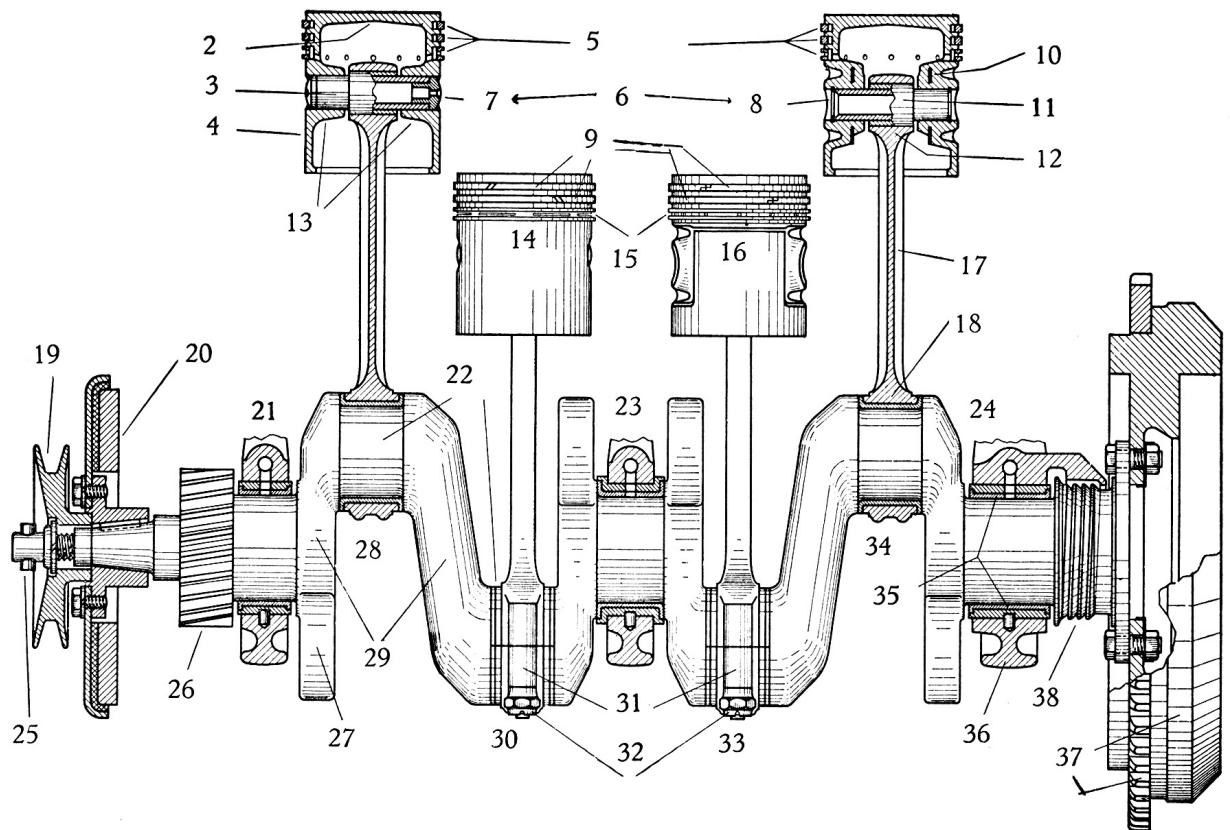
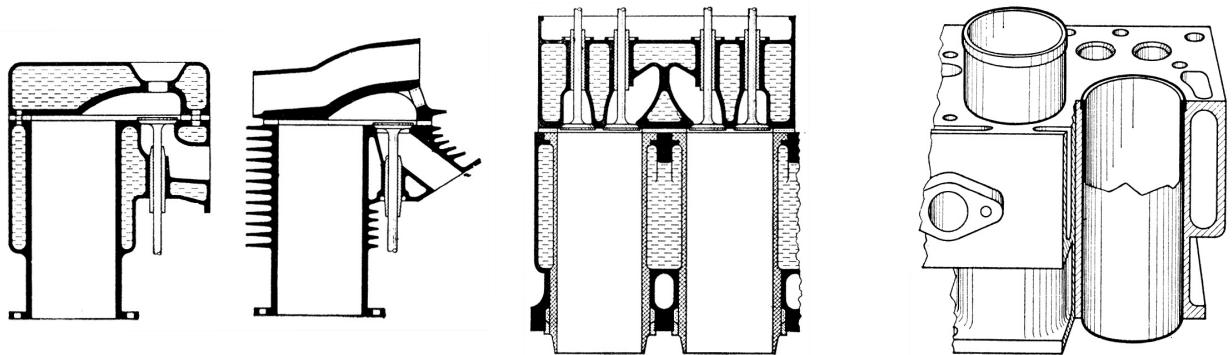

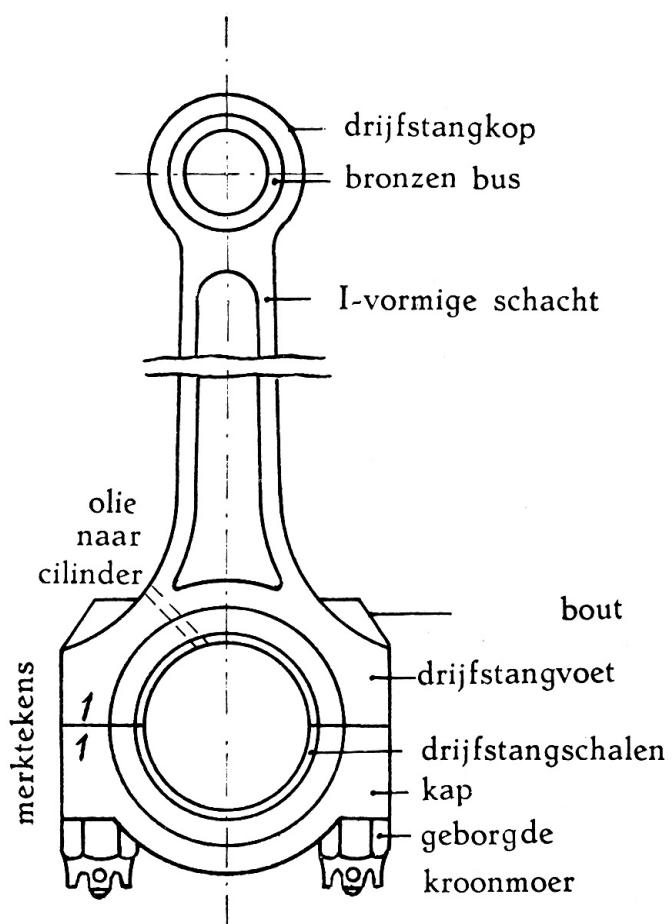
Fig. 12. Samenstel van zuigers, drijfstangen en krukas

2. Zuigerbodem	12. Drijfstangkop	21. Krukaslager (1)	31. Drijfstanglagerkap
3. Zuigerpen	13. Zuigerpennaaf	22. Krukpen	32. Kapbouten
4. Zuigermantel	14. Zuiger met onderbro-	23. Krukaslager (2)	33. Drijfstanglager (3)
5. Zuigerveren	ken mantel	24. Krukaslager (3)	34. Drijfstanglager (4)
6. Borging van zuigerpen	15. Olieschraapveer	25. Klauw voor aanzetslin-	35. Krukaslagerschalen
7. Borgstift	16. Zuiger met invarstaal-	ger	36. Krukaslagerkap
8. Borging	en brug	26. Krukastandwiel	37. Vliegwiel met starterkrans
9. Compressieveren	17. Drijfstangschacht	27. Contragewicht	38. Oliekeerring
10. Versterkingsbrug van	18. Drijfstangvoet	28. Drijfstanglager (1)	
in varstaal	19. V-riemschijf	29. Krukwangen	
11. Bus in drijfstangoog	20. Trillingsdemper	30. Drijfstanglager (2)	

Cilinder

Drijfstang

Kleppenmechanisme—Nokkenas

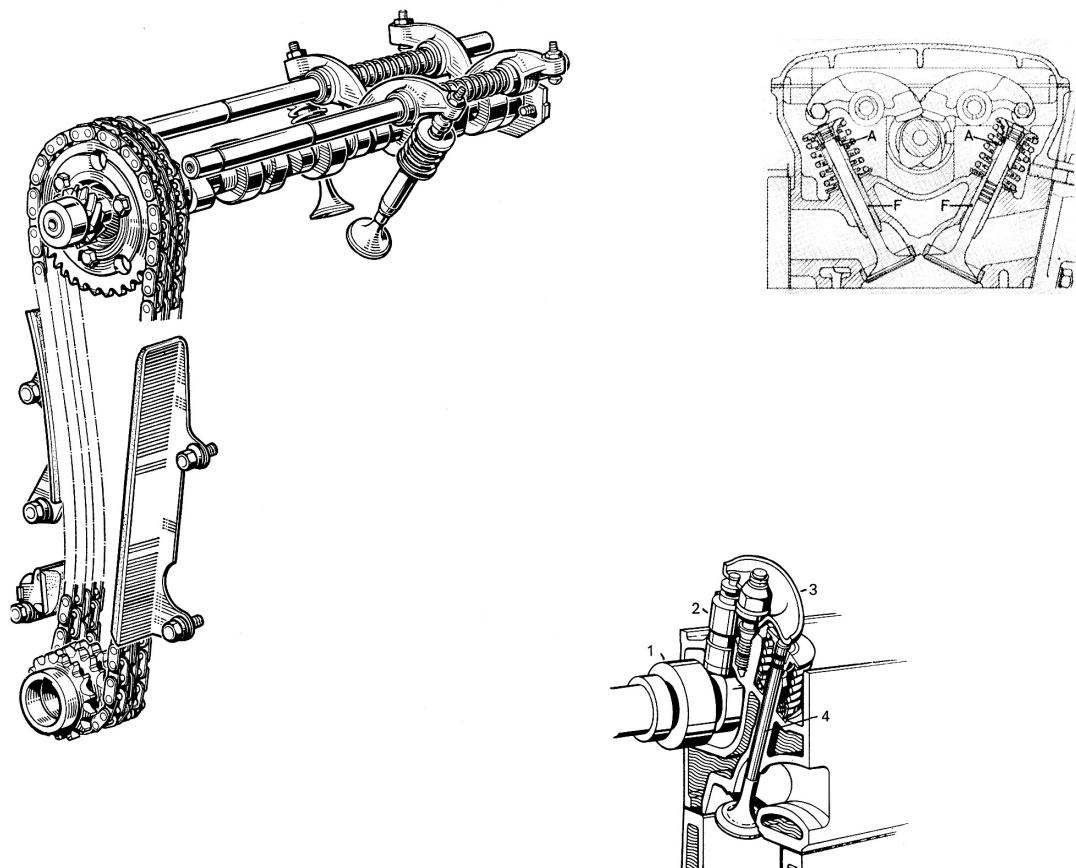
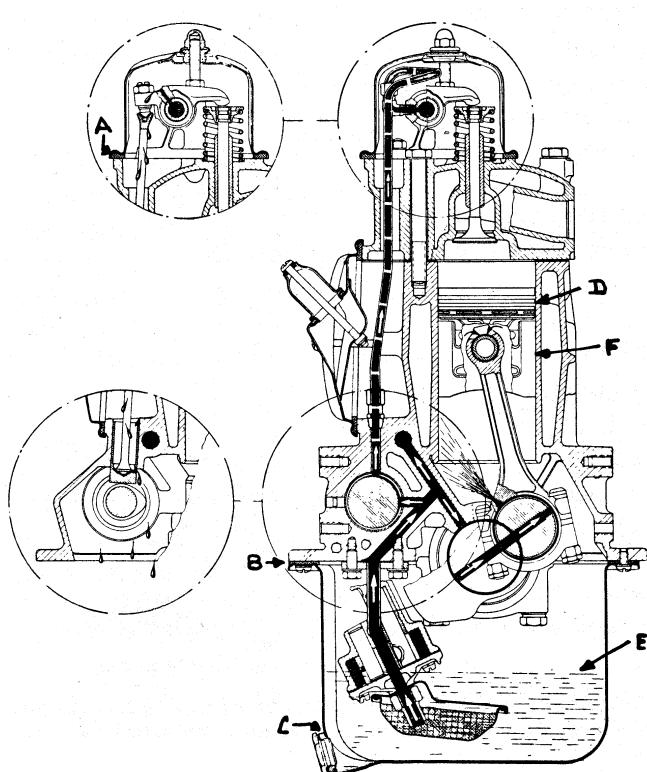
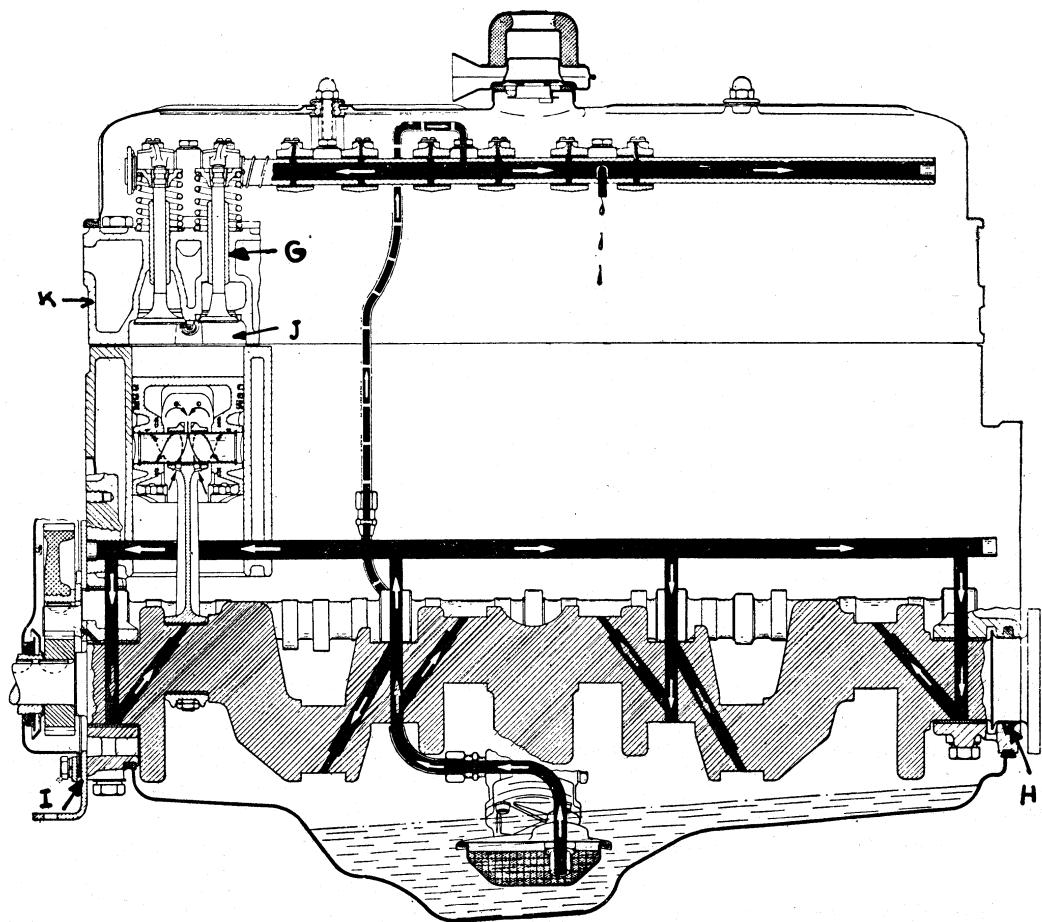

Fig. 22c. Kleppenbediening
Opel Rekord-C

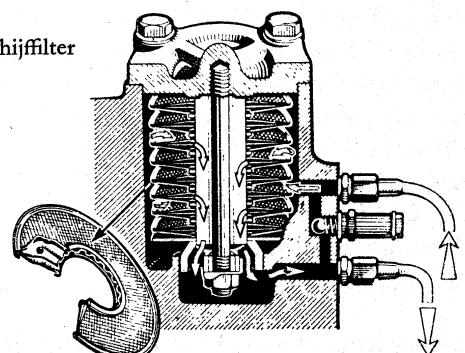
1. nokkenas   3. tuimelaar
2. stoter   4. klep

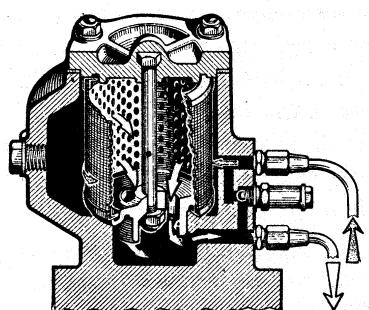
Druksmering

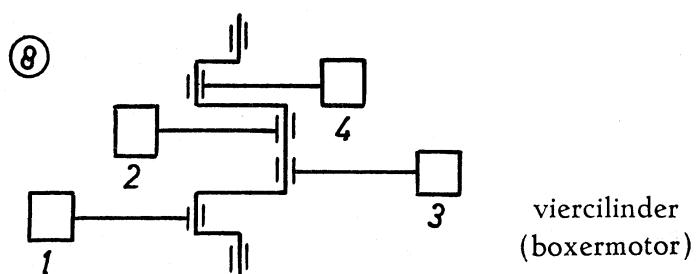
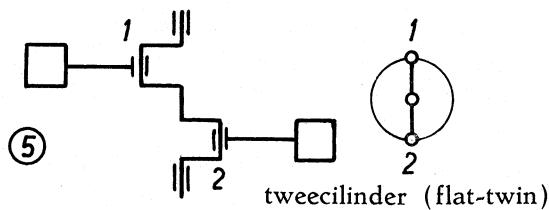
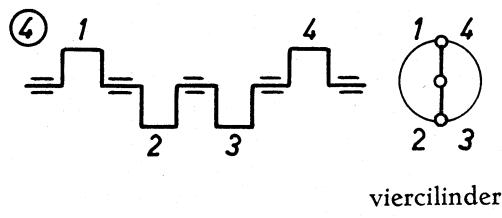
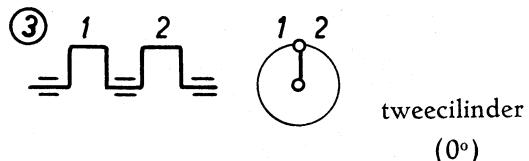
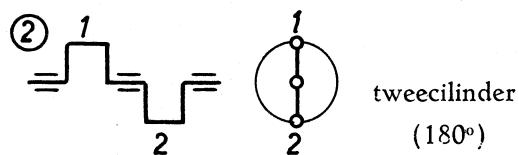
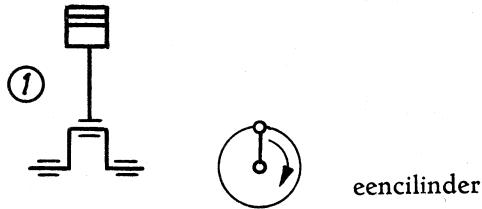
a. Schijffilter

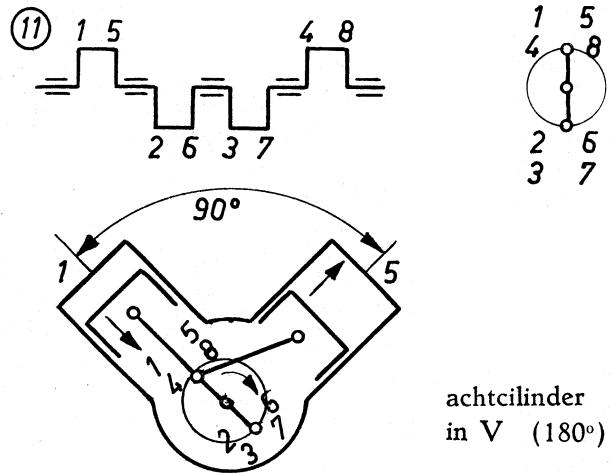
b. Gaasfilter

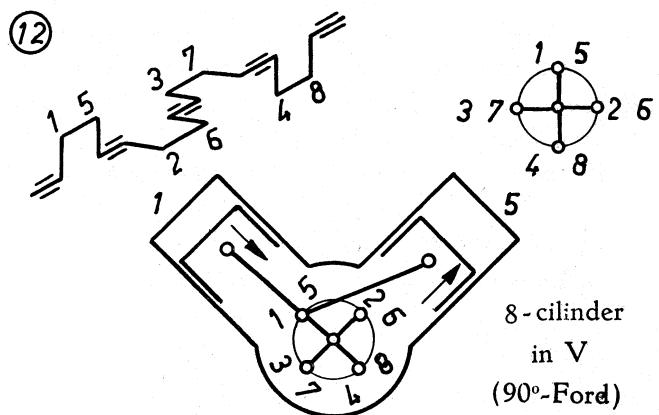
Cilinderopstellingen

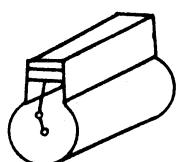
Cilinderopstellingen

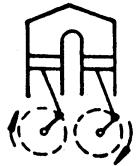
achtcilinder
in V (180°)

8 - cilinder
in V
(90°-Ford)

In-line

U type

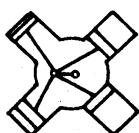
V type

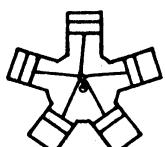
Opposed cylinder

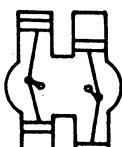
Opposed piston

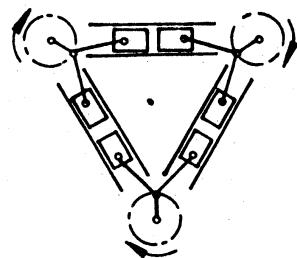
X-type

Radial

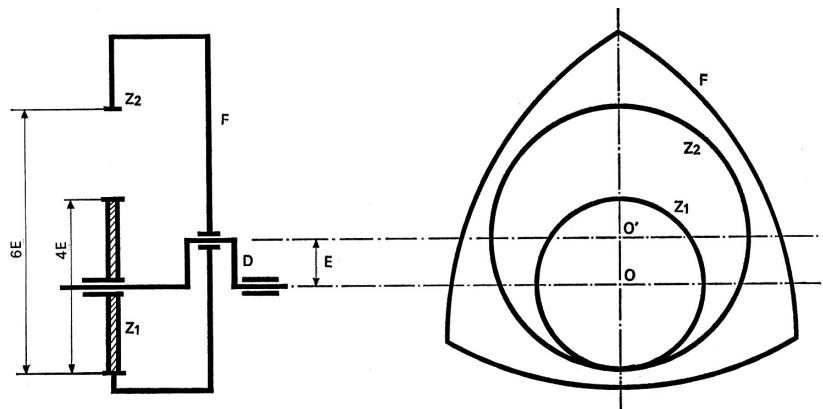
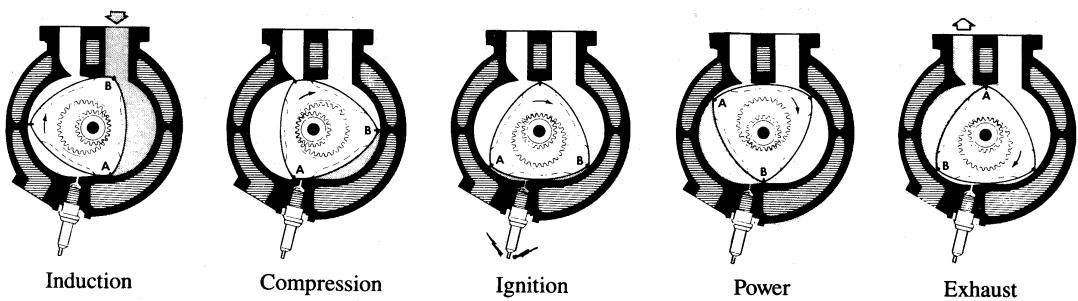
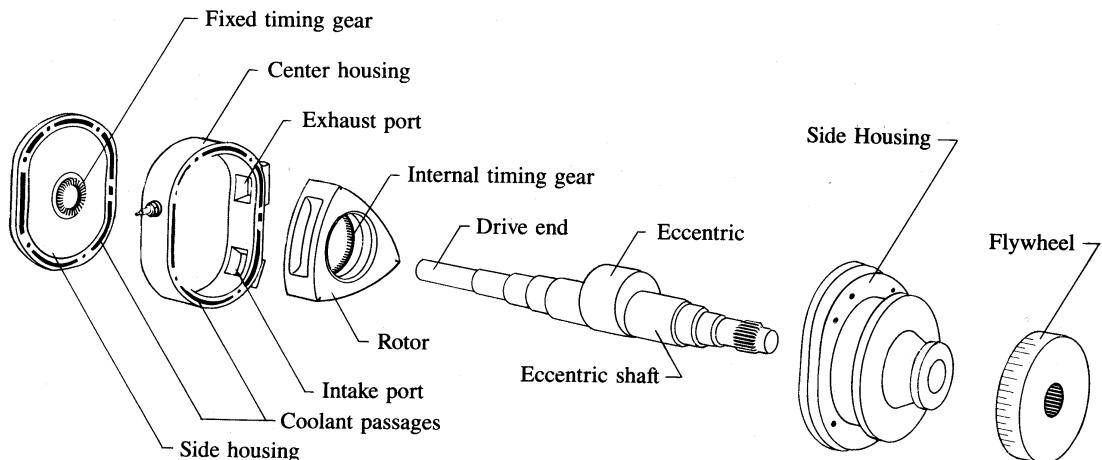

H type

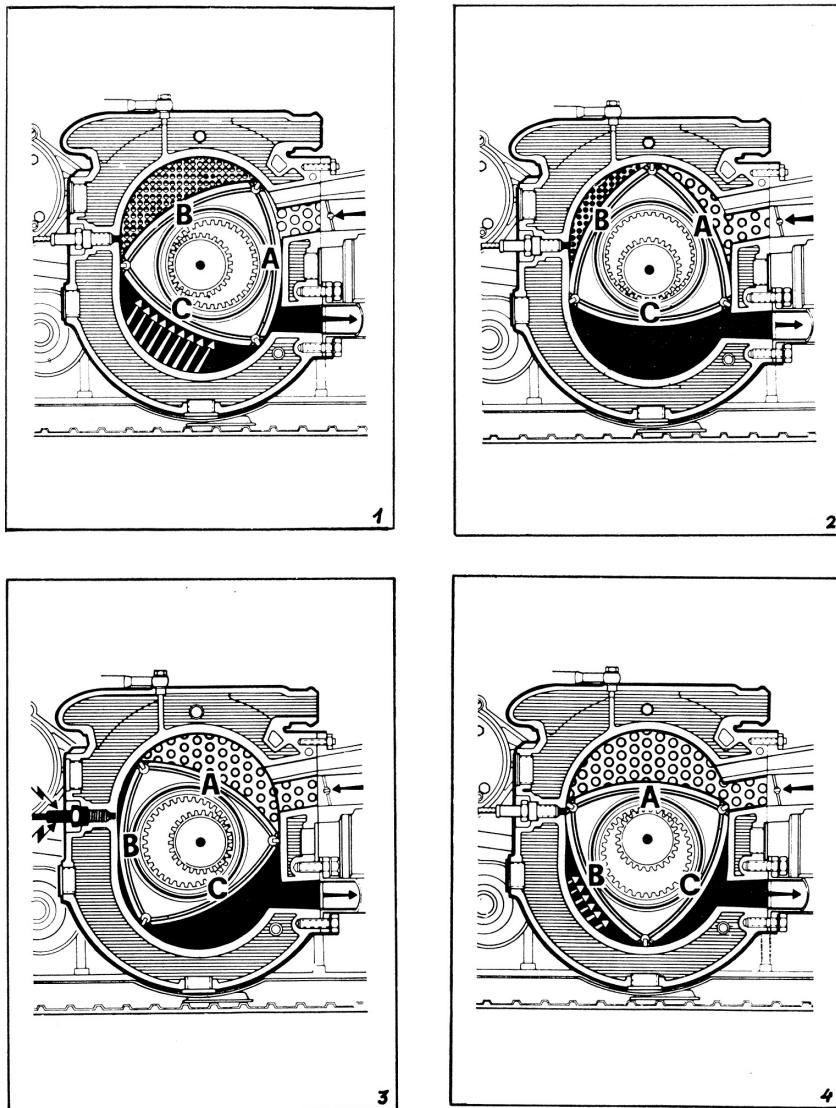
Delta type

Wankelmotor

	Z_1	Z_2	D
1ste beweging :	+ 1	+ 1	+ 1
2de beweging :	- 1	$-\frac{2}{3}$	0
resultaat :	0	$+\frac{1}{3}$	+ 1

Wankelmotor

2Takt or 4Takt?